

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . K 84.—

za pol leta . K 42.—

za četrt leta . K 21.—

za 1 mesec . K 7.—

Za Ljubljano mesečno 7 K

Za inozemstvo mesečno K 12.—

Uredništvo in uprava:

Ropitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon štev. 50

Našo čete na Koroškem — ne za stalno?

LDU Belgrad, 16. okt. (ZNU) »Politika« javlja: Vlada je v teku včerajšnjega dne dobila iz Ljubljane nekoliko poročil o novih nasiljih Nemcev nad slovenskim prebivalstvom na Koroškem. V tej zadevi je razpravljala tudi ministrski svet na včerajšnji seji. Določeno je, da se odpošlje naša vojska v one kraje, v katerih je po mnenju našega delegata v plebiscitni komisiji, Jovana Jovanovića potrebno, da se štiti naš živelj. Poveljništvu naše vojske v Sloveniji je zapovedano, da izvrši vse, kar ukrene Jovanović. Po poročilih iz Ljubljane so naše čete že prestopile mejo, to pa ne zato, da bi na Koroškem ostale za stalno, ampak zato, da varujejo naš narodni živelj na Koroškem.

LDU Belgrad, 16. okt. (ZNU) »Wiener Allgemeine Zeitung« trdi, da je dr. Trumbić že odgovoril na protest avstrijske vlade proti vkorakanju jugoslovanskih čet na Koroško. Ta list piše, da bodo italijanske čete takoj zasedle Koroško, če se jugoslovanske čete takoj ne odstranijo iz nje.

LDU Belgrad, 16. oktobra. (Uradno.) Dne 10. oktobra se je v plebiscitnem ozemlju vršil plebiscit na podlagi saintgermain-

ske mirovne pogodbe pod vodstvom plebiscitne komisije, ki je sestavljena iz članov glavnih zaveznških držav. Plebiscit je izpadel v korist avstrijski republiki. V očigled temu je izdala kraljeva vlada naslednji odlok: Plebiscitni komisiji se daje na znanje, da je vkorakala naša vojska v cono A zato, da štiti pripadnike našega naroda in uradništvo pred partizanskim maščevanjem, da se poda protest proti izvršenim nasiljem in da se izroči uprava v cono A plebiscitni komisiji, kakor je to zahtevala na podlagi člena 50 saintgermain-ske mirovne pogodbe.

LDU Belgrad, 16. oktobra. (Uradno.) Brzojavka iz Dunaja javlja, da je avstrijski opravnik poslov vložil pri belgrajski vladi protest radi vkorakanja naše vojske v plebiscitno cono A. Pooblašeni smo, da izjavimo, da je avstrijski opravnik v resnici vložil protest dne 15. t. m. V protestu se navaja, da je bil ustmen protest sprejet od belgrajske vlade kot neumestno, zato, ker vprašanje o plebiscitni coni spada v kompetenco mednarodne ustanove, kakor je plebiscitna komisija, ne pa v kompetenco dunajske vlade.

Slovenec — jugoslovanski delegat v plebiscitni komisiji.

LDU Celovec, 17. oktobra. Namesto odstopivšega jugoslovanskega delegata pri

plebiscitni komisiji, ministra Jovana Jovanovića, je imenovan dr. Ivo Šubelj.

Lah inšpicira naše čete na Koroškem.

Celovec, 18. oktobra. Zastopnik Italije v plebiscitni komisiji, princ Borghese, se je podal na inspekcijsko potovanje, da

konstatira, koliko jugoslovanskih čet je razvrščenih po plebiscitni coni.

Kdo nas bo zastopal pri pogajanjih z Italijo.

Cesa lahko pričakujemo.

LDU Belgrad, 17. oktobra. (ZNU) »Politika« javlja: Včeraj popoldne je prejela vlada obvestilo iz Rima, da bodo šli na direktno pogajanja s strani Italije ministrski predsednik Giolitti, minister za zunanje stvari grof Sforza, pomočnik ministra za zunanje stvari Bertolini in pooblašeni minister Volpi.

Odsek za zunanje stvari je imel vsled tega včeraj popoldne sejo, na kateri se je sklenilo, da bodo našo kraljevino na pogajanju zastopali ministrski predsednik dr. Vesnić, minister za zunanje stvari dr. Trumbić in finančni minister Kosta Stojanović. Naša delegacija bo imela neomejeno poblastilo, da z italijansko delegacijo končno reši jadransko vprašanje. Odpotovanja bodo v Italijo v najkrajšem času. Domneva se, da bo prvi sestanek v Benetkah, potem pa se bodo pogajanja nadaljevala v San Paolu pri Rimu.

Italijani vrnili ukradeni vagon z diplomatskimi spisi.

Ljubljana, 18. oktobra. Te dni so poročali listi, da je pariško poslaništvo poslalo preko Italije 2 vagona diplomatskih spisov bivše naše delegacije pri mirovni konferenci. Kakor znano, so Italijani v Trstu spremljevalca teh dveh vagonov zaprli in izpustili na posredovanje jugoslovanskega delegata šele čez 2 dni. Medtem pa je izginil 1 vagon spisov. Italijani so ga pač ukradli, preštudirali spise, jih fotografirali in prepisali, kar ima zanje temveč pomena, ker stojimo tik pred pogajanjimi z Italijo glede rešitve jadranskega

Opomba uredništva: Zastopali nas bodo tedaj trije gospodje z neomejenimi pooblastili! To pomeni, da bodo ti trije smeli storiti vse, kar bo Lahom prav. Italija je že povedala, da hoče kranjski Snežnik, mejo severno od Wilsonove črte itd. Toda med našimi zastopniki ni nikogar, ki bi branil to našo mejo. In vendar imamo Slovenci največ izgubiti. Gospod Vesnić, hvaležni prijatelj Italije, ter gospod Stojanović, minister trošarine, se bosta potegovala za Skader, Trumbić za Dalmacijo, za nas bodo govorili lahko Lah. Zahtevali smo, da naj bodo tudi Slovenci zastopani po dr. Ribarju, ki bi bil naše zadeve brez dvoma najbolj branil. Žal, da se to ni zgodilo. Zato stojimo pri pogajanjih, v katerih se bo odločevala naša usoda brez pravega zagovornika. Bož daj, da bi uspeh pogajanj dokazal, da naša črnogledost ni bila na mestu.

vprašanja. Značilno je, da se je vest o ukradenem vagonu iz Belgrada celo skušala dementirati. Kakor pa smo zvedeli iz zanesljivega vira, se je končno izgubljeni vagon po dolgem času našel in je včeraj popoldne tudi dospel na ljubljanski kolodvor, seveda s pristnimi, prvotnimi »plombami«. Za »prijateljske odnose« ki jih goji dr. Vesnić z Italijo, je vsa zadeva precej značilna, ker dokazuje, da nimamo napram Italijanom ničesar prikrivati.

Erčnik. — Dne 13. t. m. so nahujskali delavstvo v tovarni, da napade Mali Št. Vid. Našli so »partezettel«, na katrem je stalo, da bodo še isti večer ubili Hariha. Kdor ga ubije, dobi 5000 kron nagrade. — Dne 16. t. m. je napadlo več civilistov, med njimi Morak in njegovi hlapci, pri Trušnjah v gostilnici Šturmovi slovenskega fanta Antona Hariha. Vsi napadalci so bili oboroženi s samokresi. Ko so Hariha napadli, je moral popustiti kolo in teči. Za njim je dospel pomožni orožnik Podričnik iz Malega Št. Vida. Množica ga je

od zadaj napadla, pobila na tla in mu med srditimi grožnjami vzela karabinko. Morak in njegovi hlapci so Podričnika s samokresom težko ranili na glavi. — Dne 16. t. m. se je oddalo 15 strelcev na orožnika postaje Hudi kraj. — Dne 15. t. m. je nemško misleči Hafner napadel »lovenko«, vulgo Mlinarjevo iz Važenberka. — V Tarpeče k Tarpečniku prihajajo Nemčurji in grozijo, da bodo zažgali hišo. Tovarna za klor je odpustila delavstvo slovenske narodnosti.

Volitve v Avstriji.

Zmaga krščanskih socialistov.

LDU Dunaj, 17. okt. ob 22.20. Skrutinji še ni končan. Po mestu je povsodi mirno. Od vseh strani prihajajo vesti, da imajo socialni demokrati izgubo na korist krščanskih socialistov, katerih uspeh presega vse pričakovanje. Tudi Velenec bodo menda nekaj pridobili. Čehoslovaki bodo prejkone izgubili svoj dunajski mandat, pravtako tudi zionisti. Vprašanje je, ali bodo komunisti dobili mandat; v pošte bi prišel samo Floridsdorf. Na dunajskih cestah je vse živo ljudi. Množice pričakujejo izid. Udeležba pri volitvah je slabša. Mnogo socialnodemokratskih volivcev ni volilo. Optimisti med krščanskimi socialisti upajo, da bodo dobili petnajst mandatov. Bržkone se sestavi koalicijska vlada krščanskih socialistov in Velenec. Izvolitev Černina je zagotovljena.

Gradec, 17. oktobra. Končni izid včerajšnjih državnoborskih volitev še ni znan. Računajo pa, da bodo dobili krščanski socialisti 70 do 75 mandatov, vsled česar bodo v državnem zboru najmočnejša stranka.

Na Dunaju so si krščanski socialisti priborili 5 novih mandatov, medtem ko so socialni demokrati izgubili 4 mandate. — Tudi velenec so priborili 1 mandat. Židovski nacionalci in Čehi so izgubili svoje

dosedanje mandate. Na Dunaju je bil izvoljen z močno večino tudi grof Černin.

V podeželskih volivnih okrajih na Nižjem Avstrijskem so krščanski socialisti na škodo socialnih demokratov priborili 4 nove mandate. Nekaj nadaljnjih mandatov bodo dobili krščanski socialisti še iz preostankov volivnih glasov.

Na Zg. Avstrijskem so krščanski socialisti pridobili tri mandate v škodo velenec.

Na Solnograškem in Predariskem je ostalo posestno stanje krščanskih socialistov neizpremenjeno. V Liencu je bil izvoljen krščanski socialci Emilijan Schöpfer proti kršč. socialcu Schrafflu.

Na Štajerskem si krščanski socialisti niso le ohranili svojega posestnega stanja, temveč so pridobili nov mandat na vzročnem Štajerskem, kjer je propadel voditelj liberalnega »Bauernbunda« Stocker.

Volitve so se v splošnem vršile mirno, izjemši par običajnih prask in pretepov. Na Dunaju se je vozil po ulicah v kočiji človek, ki je bil oblečen v general-sko uniformo, maskiran kot cesar Franc Jožef. Ljudem je oddiravljaj, kakor je imel navado bivši cesar, od časa do časa pa je srknil iz steklenice z žganjem. Udeležba pri volitvah je znašala 70 do 80%.

Zbor zaupnikov S. L. S.

se vrši v ponedeljek dne 25. okt. ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani hotela Union v Ljubljani s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo o političnem položaju. Poroča dr. Korošec.
 2. Naš volivni program. Poroča dr. Gosar.
 3. Naše gospodarske naloge. Poroča poslanec Brodar.
 4. Sklepanje o kandidatih za volitve v ustavotvorno skupščino.
- Pozivljamo vse zaupnike, ki dobe v prihodnjih dneh pismena vabila, da se tega velevažnega zbora zanesljivo vdeležijo.

Načelstvo SLS.

UKAZNI ZAKON.

LDU Belgrad, 16. oktobra. (ZU) Na seji ministrskega sveta se je razpravljalo predlog o zakonu o naredbah. Minister za konstituantno dr. Laza Marković je izjavil, da je parlamentarni odbor pripravljen sprejeti ta predlog pod pogojem, da se točno naznači, kateri zakoni bodo potom te naredbe izdani. Izgleda, da so vsi politični klubi pristali na to, da se vse prejšnje naredbe potom pooblastila potrdijo. Glede novih naredb bi se imel izdati zakon o draginji, o varnosti v državi ter zakon o svobodi dela in tiska. Demokrati bodo glasovali za ta predlog pod pogojem, da ima samo sedanja vlada tozadevno pooblastilo od parlamenta. Poleg tega zahtevajo, da se to pooblastilo ukine, ako pozneje 75 poslancev izjavi, da je proti nadaljnjemu uporabljanju tega zakona o naredbah.

ZBOROVANJE TRŽAŠKIH FAŠISTOV.

Trst, 18. oktobra. Včeraj se je v dvorani »Dante« vršil shod fašistov, katerega se je udeležilo tudi mnogo delavstva od »Narodnega sindikata delavcev«. Govorniki so ostro napadali socialno demokracijo, ki stremi za državljansko vojno.

Bolezen.

Prevrat leta 1918. nam je prinesel državo, svojo vlado, zunanjo svobodo; ni pa povzročil prevrata duhov. Izpremenile so se zunanje politične razmere, ljudje so ostali stari. Proces notranjega razkrajanja, ki se je začel z vojsko, traja dalje.

Eni se žalostijo radi Koroške, treba pa je iti nedeljo popoldne in zvečer malo okoli po deželi, pa čuješ neprestano, divje vrskanje, iz nešteti gostiln se glasi harmonika, vozovi vozijo drug za drugim pijane tovariše. Ne spoznaš več domovine in zdi se, da so se vrnili časi, ko ni bilo nobenih kulturnih organizacij. Sredi tega žeganjskega hrušča in trušča po vaških gostilnah se vrše shodi »neodvisnikov«.

Del mladine je organiziran in discipliniran; drugi del se da nahujskati od kogar koli, ki narodno stvar izrablja v svoj profit. Kaj se n. pr. poreče na to, da vsi nemški listi ljuto napadajo slovensko deželno vlado, ker v koroškem vprašanju stoji na odločno narodnem stališču in ne trguje z jugoslovanskimi interesi kakor belgrajska vlada — ob istem času pa v Ljubljani ulica demonstriira proti slovenski deželni vladi in sramoti njenega predsednika! Kakor so zavladali na vplivnih mestih javne uprave v Jugoslaviji verižniki, koristolovci in špekulanti, tako skušajo taisti elementi dobiti v roke vodstvo nad množico.

Osrednja vlada dela strašne napake, ker imajo tam oblast v rokah ljudje, ki imajo pred očmi ne toliko državo, kolikor sebe in klike, s pomočjo katere so dobili v roke vaje; na drugi strani pa demagogi med maso to izrabljajo ne zato, da se državi pomaga in naše edinstvo ojači, ampak zato, da sami na vrh zlezejo.

V takih razmerah se pokaže, kako je predvsem krvavo treba organiziranih, zavodnih, discipliniranih mas. Socialistične mase so danes med seboj razcepljene: moč delavstva oslabljuje dve nasprotujoči si struji, socialna demokracija in komunizem. Prva je povsod, kjer je zavladala, v Avstriji, Češki, Nemčiji itd., na delu pokazala, da ni ničesar zmožna; druga pa je zgolj prive-

Nemci napadajo Koroške Slovence.

LDU Velikovec, 17. oktobra. Pri Koroški posestniku v Podgori, so imeli Nemci in Nemčurji slavnostno pojedino, na kateri se je prečital zaznamek posestnikov, za katere so se Nemčurji odločili, da jih oropajo in izženejo preko meje. Franc Rošer mlajši se je izrazil, da bodo povedali nemški vladi, da je tako ljudska volja

in da ljudstvo to odločno zahteva. — Dne 13. t. m. ob 19. so streljali civilisti nemškega mišljenja v Gosinjah dve do štiri ure. Istotako so streljali tudi v Malem Št. Vidu, občina Važenberk. — Dne 13. t. m. ob 17. so oddali na Slovence Antona Hariha tri do štiri strele izza oga »Koloništenheima«, kjer stanuje nemški agitator

sek Moskve, ki z bajoneti, vešali in gladom mori stot milijonsko rusko ljudstvo. Le delavstvo, ki se organizuje na principih krščanskega socializma, more prinesiti ozdravljeno naših žalostnih političnih in socialnih razmer.

Somišljeniki! Somišljenice SLS!

Volivni odbor S. L. S. za Ljubljano sklicuje

v nedeljo 24. oktobra 1920

VOLIVNI SHOD

somišljenikov in somišljenic S. L. S. za Ljubljano.

Dnevni red:

1. Političen položaj.
2. Proglasitev kandidatov S. L. S. za Ljubljano v ustavotvorno skupščino.
3. Slučajnosti.

Shod se bo pričel točno ob pol 11. uri dopoldne.

Vstop na shod bo dovoljen le proti vstopnicam, katere bodo delili naši somišljeniki in somišljenice pri svojih krajevnih odborih. V tajništvu S. L. S. za Ljubljano, Jugoslovanska tiskarna, II. nadstropje, se bodo dobile vstopnice za shod vsak dan od 8.—12. opoldne in zvečer od 7.—9., v nedeljo dne 24. t. m. pa od 8.—10. dopoldne.

Vsi naši somišljeniki in somišljenice naj si preskrbe vstopnice.

Častna dolžnost veka vsakemu našemu somišljeniku in somišljenici:

V nedeljo dne 24. oktobra 1920 ob pol 11. uri v veliko dvorano Uniona!

Volivni odbor S. L. S. v Ljubljani.

Volivni shod socialdemokratov

Za večeraj dopoldne so sklicali socialni demokratje volivni shod v dvorano »Uniona«, na katerem je poročal Etbin Kristan o volivnem programu socialnodemokratske stranke. Shod je bil mestoma zelo buren, ker so se ga udeležili tudi komunisti, ki so Kristana večkrat motili z medklici. Etbin Kristan je s početka govoril o pravicah konstituant, zavzemal se za republikansko obliko države, ko pa je vprašal zborovalce, kakšna bo republika, so mu komunisti hrupno odgovarjali, da mora biti sovjetska. Pri tem je Etbinu Kristanu zmanjkalo sape. Predsedujoči Kocmur je zmerjal komuniste, da so se cel teden pripravljali, da bi razbili socialnodemokratski shod, medtem ko so pustili zborovanje hišnih posestnikov in drugih ljudi v »Unionu« doslej še vedno pri miru.

Hrup je bli precej velik in se je polegel šele, ko je nastopil Golouh, ki je pozval komuniste, naj poslušajo Kristana ter jih svaril pred igro s sovjetsko republiko, kajti komunisti v Juosloviji, ki niso mogli izvesti pred časom bojkota proti Madžarski in ki so molčali, ko je vlada razpustila občinske svete s komunistično večino na Hrvaškem in v Srbiji. Ljenu sam je v pismu italijanskim socialistom trdil, da bo izvedba socialne revolucije v zapadni Evropi mogoča šele čez 50 let, zato naj komunisti z nepremišljenimi koraki ne škodujejo delavski stvari ter naj ne kompromitirajo idej, ki so se rodile v Rusiji.

Za Golouhom je govoril zopet E. Kristan, ki je trdil, da ravno oni ljudje, ki so si še pred nedavnim časom obrisali rokav, ako so se zadel v delavca, najbolj kriče o socialni revoluciji. Socialna revolucija pa se mora izvesti najprej v glavih. Nihče je tudi ne bo šele ustvarjal, ker dejansko v njej že živimo. Ko je E. Kristan razvijal nadalje svoj program, so začeli komunisti hrupno zapuščati dvorano, ki se je nato napol izpraznila. Kristan je moral ponovno prenehati s svojim govorom. Nekateri vrnivši komunisti so ga tudi pozneje večkrat prekinjali in zahtevali, naj govori dr. Lemež. Ko je pozneje Kristan govoril o avtonomiji in se norčeval iz kmetov, češ, da bi ne pošiljali več svojih otrok v šolo, ako bi imeli odločevati v tem vprašanju, so nekateri začeli kričati »Živio kmeti!« V splošnem E. Kristan v svojem dolgotrajnem govoru ni povedal ničesar novega, razvil je samo stari socialni demokratski program, po katerem naj bi bila rešitev družbe samo v razrednem boju.

Shod je pokazal v jasni luči velik razdor med komunisti in socialnimi demokrati, česar ni mogel zabrisati niti Kristan, niti Golouh, ko je pomirjeval svoje ljudi.

REVIZIJA CARINE.

LDU Belgrad, 16. oktobra. (ZNU) Gospodarski svet je imel sejo, na kateri se je razpravljalo o ureditvi naše notranje in zunanje trgovine. Izdan je odlok, ki bo omogočil, da se naši industriji z vsemi sredstvi pomaga in da se našim proizvodom zagamo uspeh v inozemstvu. Radi tega se je vršila revizija carinskih tarif za predmete, ki so za izvoz dovoljeni in za predmete ki so neobhodno potrebni. Na luksuzne predmete se bo po odloku gospodarskega sveta na-

ložila visoka carina, vendar pa je uvoz teh predmetov dovoljen.

PREDSEDNIKI VOLIVNIH ODBOROV.
LDU Belgrad, 17. okt. (ZNU) Državni odbor je končal določevanje predsednikov volivnih odborov v Vojvodini in na Hrvaškem. Sedaj bodo določevali volivne odbore v Sloveniji in v nekaterih okrožjih v Bosni in Hercegovini.

UKINJENE VOJAŠKE VAJE.

LDU Belgrad, 16. oktobra. (Uradno). Z ozirom na člen 3 zakona za volitve poslancev v ustavotvorno skupščino ter z ozirom na finančne in druge okolnosti je odredilo ministristvo za vojno in mornarico naslednje: 1. Rezervni častniki in obvezanci se ne pozivajo več k dvomesečnim vajam. 2. Rezervni častniki in obvezanci, ki so bili pozvani k službovanju, pa še niso nastopili svoje službe, se takoj odpuste in se jih ne bo več klicalo na vaje. 3. Vsi rezervni častniki in obvezanci, ki se v tem trenutku nahajajo pri vajah, se odpuste v času od 27. oktobra pa do 3. novembra 1920 ter se jim ne bo treba več vrniti na vaje. 4. Vsi rezervni častniki, ki pa hočejo prostovoljno še dalje ostati pri vajah, se obdrže v službi, vendar pa se jim da na podlagi člena 3 volilnega zakona v konstituantno primeren dopust o priliki volitev. 5. Za primer neobhodne potrebe se morejo staviti predlogi za poziv na dvomesečne vaje v zakonitem roku.

ZA SPORAZUM MED BOLGARI IN SRBI.

LDU Sofija, 16. okt. (ZNU) »Utro« prinaša brzojavko iz Carigrada, ki se glasi: Dne 11. t. m. je dospel v Caribrod sofijski okrožni načelnik. V svojem nagovoru na meščane je izjavil, da je vlada vedno delovala in da še deluje na to, da reši Carigrad. Ako pa kljub temu to ne bi bilo mogoče, tedaj apelira vlada na prebivalstvo, naj ostane na svojem mestu in naj se organizira propaganda za zblizanje dveh sosednih narodov, kar bo dovedlo do popolnega sporazuma med sosedi in bo popravilo pogrške, ki so bili dosedaj storjeni.

POLJSKA PRISTOPI K MALI ENTENTI.
LDU Pariz, 17. okt. (Wolff) Po londonskem poročilu lista »Excelsior« trdijo v ondnotnih političnih krogih, da se je Poljska odločila pristopiti k mali ententi.

POTRES RAZRUŠIL MESTO.

LDU Perpignan, 17. oktobra. (Havas) Madridski listi objavljajo brzojavko iz Lime, da je potres razrušil mesto Santa Lucia. Mrtvih je več sto.

POLJSKA - RUSKA VOJSKA.

LDU Haag, 16. okt. (Wolff) Kakor poroča »Nieuwe Rotterdamsche Courant« iz Londona, so Poljaki zasedli Pinsk.

LDU Pariz, 16. okt. (DunKU) Kakor doznava »Chicago Tribune«, Zedinjene države ne bodo pripoznale pogodbe med Poljsko in Rusijo, ker se je odločalo o ruskem ozemlju brez privolitve prebivalstva.

LDU Varšava, 16. okt. (PBA) Frontno poročilo z dne 16. t. m.: Na severnem krilu so naše čete zasedle Krzywczew in Dolginow. Sicer položaj neizpremenjen.

Politične novice.

✚ Boljševiki in Krapotkin. Iz Rusije poročajo, da umira tamkaj znani prvobornik revolucije misli v Rusiji: Krapotkin s svojo hčerjo vred od lakote. Rad bi se iz sedanjih peklenih razmer boljševiške diktature rešil v Švico ali Italijo, toda sovjetska vlada mu noče dati potnega lista.

✚ Organizacija veleposestnikov se snuje v Slavoniji. Pristopili ji bodo slavonki in sremski veleposestniki.

✚ Zadnji trumf v odkritju listin o ogrski propagandi v Avstriji. »Arbeiter Zeitung« prinaša v soboto kot zadnji trumf proti krščanskim socialcem pred volitvami izjavo Franca Schullerja (Sullaya), bivšega uradnika na ogrskem poslaništvu na Dunaju, v kateri priznava, da je on jemal kompromitujoče listine in jih dal v uredništvo »Vilagoszag« na Dunaju prepisavati, nato jih pa polagal nazaj v poslaniški arhiv. Svoje postopanje opravičuje tako: Službo na poslaništvu je nastopil z najboljšim namenom, da bo zvesto opravljal svoje dolžnosti. Že v prvih tednih se je pa na svojo grozo prepiral, da se uganja v čarovniški kuhinji tiskovnega oddelka na poslaništvu velikopotezna korupcija, špijonaža in monarhistična propaganda v Avstriji in Češkoslovaški, ki tvori najresnejšo nevarnost za novo vojno. Videl je, kako ogrsko poslaništvo v tujih deželah snuje in vzdržuje vojaške in propagandistične organizacije, tihotapi orožje in z milijoni kupuje ljudi in časnike za svoje namene. Vse to je nagnilo Schullerja, da z žrtvijo lastne eksistence skuša razbiti nove vojne nakane s tem, da jih razkrinka. Nato Schuller podrobno opisuje vse poslovanje v poslaniških pisarnah, daje natančne podatke o obliki in postopanju z obelodanjenimi akti na po-

slaništvu in kako jih je on jemal zvečer in zjutraj vračal. Za svoja odkritja ni zahteval in ni dobil najmanjšega plačila. — Težko, da bi tudi ta zadnji trumf pomagal socialistom v Avstriji do odločilne zmage.

Dnevne novice.

— Slovenski komunisti in socialisti med seboj. 10. oktobra ob treh popoldne se je vršil na Boh. Bistrici shod komunistov. Predsedoval je g. Ažman iz Nomenja, govoril je g. Košir z Jesenic. Navzočih je bilo 30 poslušalcev raznih strank. Govornik se je baval največ z vzroki razkola med socialnimi demokrati in komunisti. Dokazoval je krivdo socialnodemokratskih strank na svetovni vojni, posebno z ozirom na vojne kredite in vojna posojila. Ostro se je obračal proti stališču »Naprejevecev« ob koroškem plebiscitu. V vodstvu stranke da so ljudje, ki so jim najbrže »podmazali«. Načelstvo ni vpoštevalo statulov, ker ni hotelo sklicati izrednega strankinega zbora, dasi sta dve tretjini organizacij to zahtevali. Rekli so: mi in naši zaupniki smo stranka, člani niso nič. Svojedobno je bil prepričan Kristan in Prepeluhom. Prepeluh si je izmislil proti Kristanu kmetško delavsko zvezo. Preprič se je poravnal, ker sta obadva »sedela na stolčkih«. Zastopniki socialnih demokratov, ki so bili v vladi, niso odprli ust proti militarizmu. Stali so na stališču, da se mora z bajoneti nad ulico. Socialnimi demokrati smo že podpisali sporazum, a oni so ga razveljavili. Njih dela niso socialistična, ampak socialno-izdajška itd. — Isti dan se je vršil tudi shod socialnih demokratov. Na tem shodu je bilo okrog 50 ljudi, dobra polovica nesocialdemokratov. Predsedoval je g. Stare. Govornik je bil g. Mihevc iz Ljubljane, ki izvaja približno sledeče: Pristaši raznih strank hodijo med vas in vsi govore, da hočejo osrečiti ljudstvo. Toda ne verjemite jim, vsi so falotje. Sreča ljudstva je v ljudstvu samem. — Svetovno vojno je zakrivil angleški kapitalizem. Nemčija je nahujkala Avstrijo. Največji sovražnik ljudstva je oderuh. (Soglasni!) Klerikalizem je bil hlapec kapitalizma. (Posebno takrat, ko je ustanavljal po deželi posojilnice, ki so kmeta, bajtarja in delavca v veliki meri rešile iz oderuških rok vladnih magnatov.) Duhovniki naj se ne vtikajo v politiko. (Svoboda je patent samo za agente socialne demokracije.) Mi nismo za to, da bi se ljudstvu vzela vera. (Časopis »Naprej« je označil pred nekaj meseci izpreminjanje kruha pri sv. maši za navadno komedijo.) Socialni demokratje smo bili tudi v vladi, imeli smo tri ministre, pa so odstopili, ker nismo mogli ničesar narediti. (Resnično! — Od dr. Korošca, ki je sam, pa zahtevate čudežev.) Vzrok razkola med nami in komunisti je kratek: prvi dan pri vstopu v stranko so hoteli postati roverjeniki in ministri. (Na komunističnem shodu pri g. Kosu smo pa pred kratkim slišali, da je glavni vzrok razkola ta, ker so socialni demokratje zahtajali programatična načela, ko so glasovali v vseh državah za vojno, vojne kredite in posojila.) Samostojneži so falirana stranka ljubljanskih advokatov in frakarjev. (Ostra kritika, važna za tiste, sicer dobre in poštene može v Bohinju, ki jim ne moreš ničesar dopovedati.)

— Združitev organizacij zasebnih nameščencev cele Jugoslavije. Za 31. t. m. je sklican v Zagreb kongres jugoslovanskih zasebnih nameščencev, na katerem se spoje vse organizacije zasebnih nameščencev v skupen Savez. Nova organizacija bo obsegala vse zasebne nameščence brez razlike: bančne in vse druge zasebne uradnike, trgovske pomočnike, tehnične nameščence vseh strok, gospodarske uradnike itd. Kongres bo sklepal med drugim o taktiki in tarifalni politiki novega Saveza. Sedež Saveza bo najbrže v Zagrebu.

— Pretep v Vevčah. V gostilni Marije Plevnikove v Vevčah št. 58 sta se sprla France Tome iz Zg. Kašlja in Blaž Dimnik iz Dobrunj. Tome je hotel Dimnika pretepati in ga je že držal za vrat; za Dimnika se je potegnil France Anžič iz Dobrunj, kar je Tometa tako razjarilo, da je zgrabil za stol in udaril z njim Anžiča po desni roki in čez hrbet. V pretep se je vmešal tudi France Kožuh iz Vevč, ki je Anžiča s štefanom dvakrat udaril po glavi, razbil štefan in zadal Anžiču dve po 1 in pol cm dolgi rani na glavi.

— Sreče na zemlji si želi vsakdo. Išče si jo, kjer in kakor si jo najbolj ve in zna. Pa saj se tudi ponudnikov ne manjka. In med njimi dela danes velikansko reklamo zase socializem, komunizem, boljševizem in kakor se mu že še pravi. Ali pa imamo od njega res kaj pričakovati, nam pove knjižica »Obljubljena dežela Socialija«, ki se naroča pri »Katoliški Ligi« v Ljubljani. Izvod stane 2 K, več skupaj po 1.50 K.

— Kaznovani mali tihotapci in verižniki. Bešan Ivan iz Vanče vasi je bil obsojen v zaplembo 40 jajc, 22 jugoslovanskih in 3 srebrnih kron in 45 kron avstrijskega denarja. — Gostilničar Štefan Bertalamič v Prezovah je bil zaradi navijanja cen obsojen na 500 kron globe, — Z-

globo 50 kron in 24 ur zapora je bil obsojen Anton Bokan iz Skokovcev. — Zaradi navijanja cen češnjam je bila obsojena Rozalija Brenko iz Gaberjev. — Na 50 kron globe je bil obsojen Sándor Portel iz Andrejevcev. — Na 30 kron globe, 12 ur zapora in zaplembo jajc je bila obsojena Antonija Gajšek iz Teharjev. — Zaradi tihotapstva je bila obsojena na zapad 10 komadov jajc Helena Gombač iz Korovcev. — Na 100 kron globe, 48 ur zapora in zapad zaplenjenih jajc je bila obsojena Marija Horvat iz Radgone. — Na 400 kron globe in zapad sladkorja je bila obsojena Ana Kolenc v Celju, ker je veržila. — Zaradi navijanja cen pri prodaji mleka je bila Ana Kukovič iz Celja obsojena na 10 kron globe in 24 ur zapora. — Zaradi tihotapstva je bila obsojena Roza Lajnc iz Zihlave na 200 kron globe, 3 dni zapora in zapad zaplenjenih jajc. — Ker je navijal cene, je bil obsojen Josip Seljeh iz Koprivnice na 100 kron globe. — Zaradi tihotapstva je bil obsojen Alojzij Mihalič iz Vance vasi na 50 kron denarjeve globe. — Na 100 kron globe in 1 dan zapora je bil obsojen radi tihotapstva Karol Nostnik iz Maribora. — Na 50 kron globe je bil obsojen gostilničar Anton Pečič iz Svetahovcih. — Zaradi navijanja cen je bil obsojen Alojzij Rep na 50 kron globe, 3 dni zapora in zaplembo jajc. — Straka Terezija iz Murske Sobote št. 264 je bila kaznovana z zapadom blaga, globo 200 K in 7 dni zapora. — Zaradi tihotapstva je bil kaznovan Štefan Vidonja na 500 kron globe in 7 dni zapora, Veron Franc iz Bredoncev pa na 500 kron globe in 7 dni zapora.

Ljubljanske novice.

lj Odbor za pomoč koroških beguncev se osnuje v Ljubljani. Pripravljalna delovodi pripravljalni odbor na Starem trgu št. 2, I. nadstropje.

lj Pevska zveza »Ljubljana«. Danes zvečer ni pevske vaje.

lj Kaznovano smešenje C. lov. V Krapševih kavarni je bilo 13. avgusta ob 11. zvečer več Orlov. Ker se je v Ljubljani razpasla grda razvada, da se nekateri ljudje, lepo oblečeni, ob vsaki priliki obregajo ob Orle in jih psujejo, je pričel Anton Porekar, zaposlen pri trževski zvezi, zivajoče peti trževski sodrnik Anton Koritnik, pesem »Čuk se je oženil!« Predsednik zveze Orlov g. Jože Pirc je zahteval od Porekarja, naj se legitimira, na kar je odgovoril s psovko »čukarija«. Konting je povedal na odločno zahtovo nekoga, ki pa ni bilo pravo. Ker se mora vedno izzivanjem od strani izvestnih ljudi napraviti konec, so razžaljeni Orli, vložili proti g. Porekarju tožbo radi častikrpanja. V soboto, 16. okt. je razpravljaj g. okrajni sodnik Avsec o proti Porekarju vložen tožbi. Gosp. Porekar je pripovedoval, da so peli v kavarni narodne pesmi in med njimi tudi pesem »Čuk se je oženil« in da ni rabil besede »čukarija«. Priča Masič je vprašal Porekarja: »Ali je tudi prokleto baraba nedolžna pesem?« G. Porekar je pristavil: »Čukarija nisem rekel, rekel sem barabstvo«. Sodnik: Pesem »Čuk se je oženil« ni vedno žaljiva, toda žaljiva je če jo kdo poje z namenom, da bi Orle žalil. Priča Masič: G. Porekar je rekel, da sede: »Proklete barabe!« Gkr. sod. Avsec je prigovarjal strankam, naj se poravnata. Ker je g. Porekar izjavil, da obžaluje svoj takratni nastop in ker je plačal 100 kron za knjižnico šentpeterske Prosvete, se Orli, katere je žalil, nato umaknili tožbo proti g. Porekarju, ki se bo pač v pododpremislil shruliti Orle.

lj Katoliška Liga ima odslej svojo pisarno v prostorih »Dobrodelnosti«, Poljski nasip št. 10.

lj Vsota denarja se je izgubila dne 17. oktobra 1920 pri igri v Mostah. Pošten najditelj naj jo odda pri Orehku, Vodmat šte. 9.

Narodno gledališče.

Opera:

Ponedeljek, 18. oktobra: Zaprt.
Torek, 19. oktobra: »Od bajke do bajke.« B.
Sreda, 20. oktobra: »Rigoletto«. C.
Četrtek, 21. okt.: »Hofmannove pripovedke«. B.
Petek, 22. okt.: »Faust«. A.
Sobota, 23. okt.: »Lepa Vida«. E.

Drama:

Ponedeljek, 18. oktobra: »Hasanaginica«. E.
Torek, 19. oktober: Zaprt.
Sreda, 20. okt.: »Pohujšanje v dolini Šentiljorjanski. Izven.
Četrtek, 21. okt.: »Pygmalion«. A.
Petek, 22. okt.: »Anfisa«, uradnikova predstava. Izven.
Sobota, 23. okt.: »Ljubimkanje«. D.

Odgovorni urednik Jože Rutar.
Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.
Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.